

Alþingi
Erindi nr. D 137/778
komudagur 16.9.2009

HEILBRIGÐISEFTIRLIT VESTFJARÐA

Aðalstræti 21-23, 415 Bolungarvík, s. 456-7087, fax 456-7088

Bolungarvík 16. september 2009

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Mál 147

Umsögn Heilbrigðiseftirlits Vestfjarða á frumvarpi til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna endurskoðunar á undanbágum frá I. kafla I. viðauka við EES – samninginn og innleiðingar á reglugerð Evrópubingsins og ráðsins (EB) nr. 178/2002 frá 28. janúar 2002 auk afleiðdra gerða.

Ljóst er að frumvarpið virðist lagt óbreytt fram og því er notast við sömu umsögn og gefin var við frumvarpið er það hafði málsnúmer 258 og gefin var með bréfi dagsettu 3. mars 2009.

Eingöngu eru skoðaðar þær breytingar sem lúta að matvælalögum og verksviði heilbrigðis-efirlits. Þetta er mjög mikilvæg löggjöf sem snertir hvern einasta Íslending, því öryggi matvæla er grunnur að velferð þjóðarinnar. Í dag búum við við matvælaöryggi sem er eitt það besta sem þekkt er. Öryggi matvæla verður að vera megin markmið með þessari lagasetningu. Í engu má kvika frá þeirri stöðu sem við höfum í dag. Fjögur atriði vil ég að verði skoðuð nánar.

1. Færsla verkefna frá sveitarfélögum til ríkisstofnunar. 4. gr.
2. Óljóst ákvæði varðandi starfsemi sem starfa án ágóða 6. gr.
3. Ekki er gerð krafa um menntun starfsfólks 7. gr.
4. Gjaldskrárákvæði sem standast ekki jafnræðisreglu stjórnarsýslulaga 17. gr.

1. Í 4. grein er boðaður flutningur verkefna frá sveitarfélögum til ríkisstofnunar þar sem matvælaeftirlit með kjötvinnslum og mjólkurstöðvum er fært frá heilbrigðiseftirliti sveitarfélaga og yfir til matvælastofnunar ríkisins (MAST). Í greinargerð er komið fram með þrenns konar rök fyrir þessum flutningi verkefna. a) til að fyrirbyggja skörun b) vegna þess að ekki séu allstaðar starfandi dýralæknar á öllum eftirlitssvæðum og þetta sé krafa í evrópulöggjöfinni. c) samræming eftirlits með því að fela það einum aðila. Við nánari skoðun kemur í ljós að þessi rök halda ekki fyrir þessum flutningi og því er hér komið aftan að sveitarfélögum með ríkisvæðingu matvælaeftirlits í smá skömmtum. a) Flutningur þessara verkefna kemur ekki í veg fyrir skörun, heilbrigðiseftirlit verður eftir sem áður með eftirlit með þessum fyrirtækjum vegna hollustuhátta og mengunarvarna. Því er verið að fjölga eftirlitsaðilum með fyrirtækjum um einn. Sérstaklega kemur þetta illa við þá bændur sem eru þessa dagana að setja upp litlar kjötvinnslur þar sem í stað eins eftirlitsaðila þurfa tveir að mæta á staðinn. Skilja má af greinargerð að heilbrigðiseftirlit hafi ekki eftirlit í þeim mjólkurstöðvum sem hafa útflutningsleyfi. Þetta er rangt heilbrigðiseftirlit fer alfarið með eftirlit í þessum húsum, en einu sinni á ári hefur komið fulltrúi frá Mast og farið yfir sama gátlistann og heilbrigðiseftirlitið notar og kvittað uppá að eftirlitið hafi farið fram. b) Dýralæknir er ekki starfandi við heilbrigðiseftirlit Vestfjarða en það hefur ekki komið í veg fyrir að eftirlitið hafi farið fram og verið ágætlega sinnt. Ekkert í löggjöf Evrópusambandsins gerir kröfu um að dýralæknar sinni matvælaeftirliti. Þegar

kjötskoðunardýralæknir hefur stimplað kjötið er hann að votta að viðkomandi vara sé ekki af sjúku dýri. Um annað eftirlit ákveður hvert land fyrir sig hver skuli fara með eftirlit Hringlandaháttur eins og hér er boðaður er ekki til að auka samfellu í eftirliti. c) Tvær stofnanir hafa í dag það hlutverk að samræma og hafa yfirumsjón með starfsemi heilbrigðiseftirlits. Að auki hafa heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga með sér samtök þ.e. Samtök heilbrigðiseftirlits sveitarfélaga SHÍ. SHÍ hefur unnið ötullega að samræmingu milli heilbrigðiseftirlitssvæða. Á vettvangi samtakanna hefur verið tekið á þeim málum sem upp hafa komið þar sem ekki hefur verið gætt samræmis. Nokkuð furðulegt er því að sjá í greinargerð að verið sé að fela eftirlitið einum aðila, en framar í greinargerðinni kemur fram að matvælastofnun hafi dýralækna í öllum héruðum til að sinna þessu.

Þar sem ekki er hægt að benda á minni skörun, og þar sem ekki er krafa í evrópu-löggjöf að dýralæknar sinni þessu eftirliti og þar sem hægt er að samræma eftirlit án þess að færa það til ríkisins er lagt til að c og d liður 4. gr í frumvarpinu verði felldir niður.

2. í 6. gr er starfsleyfisskylda matvælafyrirtækja mjög til bóta frá fyrri drögum. **Hinsvegar set ég spurningarmerki við undanþáguákvæði vegna þeirra sem ekki stunda starfsemi í ágóðaskyni. Þetta ákvæði er mjög loðið og teygjanlegt. Í greinargerð er tekið dæmi um frístundabúskap, en það sem kom fyrst upp í huga minn voru t.d. máltíðagjafir hjá hjálpræðisher.**

3. Ekki er gerð krafa um menntun starfsfólks í matvælaíðnaði en í 7. grein er heimildar-ákvæði um að ráðherra geti sett reglur. Vænlegra væri að ráðherra skuli setja reglur um að þeir sem starfa við framleiðslu og dreifingu matvæla skuli sækja námskeið. Það er löngu tímabært að setja reglur varðandi þjálfun starfsfólks í matvælaíðnaði. Þekkingarskortur þeirra sem starfa við framleiðslu og dreifingu matvæla er alltof oft veikasti hlekkurinn. Gera þarf sérkröfur til stjórnenda og lágmarkskröfur til starfsfólks. Það þarf próf til að stjórna lyftara í vinnslunni en sá sem stýrir og stjórnar vinnslunni þarf engin próf.

4. Gjaldskrárákvæði í 17. gr. stenst hugsanlega ekki jafnræðisreglu stjórnsýslulaga.

Í 17 grein skal við gjaldskrárgerð taka tillit til fyrirtækja með litla framleiðslu og fyrirtækja sem líða fyrir tiltekna landfræðilegar aðstæður. Það er ekki hlutverk opinbers eftirlitsaðila að mismuna eftir framleiðslugetu og staðsetningu. Allt eftirlit er kostnaðarrikt á hverju heilbrigðiseftirlitssvæði fyrir sig þar sem litið er til stærðar fyrirtækja, áhættu samkvæmt áhættumati og ferðakostnaðar innan svæðis sem er sá sami óháð staðsetningu. **Þar sem heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga gefur væntanlega áfram út eina gjaldskrá fyrir hollustuháttaeftirlit, mengunareftirlit og matvælaeftirlit er æskilegt að gjaldskrárákvæði séu samræmd við ákvæði í lögum um Hollustuhætti og mengunareftirlit nr. 7 frá 1998.**

Fh. Heilbrigðiseftirlits Vestfjarða

Anton Helgason
Heilbrigðisfulltrúi